

цени, съ включени важности на отдѣлнитѣ стоки. Тия индекси изразяватъ по-точно действителността, отколкото така нареченитѣ прости, непретеглени индекси, изчислението на които се извършва съ помощта на формулата

$$J_a = \frac{\kappa p_1 + \kappa p_2 + \kappa p_3 + \dots + \kappa p_n}{o p_1 + o p_2 + o p_3 + \dots + o p_n} = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} \kappa p_i}{\sum_{i=1}^{i=n} o p_i} \dots (2),$$

при която речената важност не е взета предъ видъ и, поради това, полученитѣ резултати, макаръ че се извличатъ по-лесно, не сж достатъчно точни.

За началенъ моментъ, или база при изчислението на претегленитѣ индекси е взета годината 1926. Тя е първата година, презъ която Главната дирекция на статистиката е започнала да събира сведения за сръднитѣ пазарни цени на едро по описания по-горе начинъ. Тая база е удобна по две причини: 1-о, защото за нея сж събрани и разработени сравнително доста точни цени, и 2-о, защото тя се явява като една установена и приблизително нормална стопанска година за периода следъ войнитѣ. Може, съ значително приближение къмъ действителността, да се приеме, че установенитѣ важности за взетитѣ стоки сж запазени и за следващитѣ години. Периодътъ отъ годината, взета за база, до сега е кратъкъ, сравнително нормаленъ, следователно, може да се твърди, че характерътъ на националното стопанство не е промѣненъ и че не е имало разсѣйване отъ значение за отдѣлнитѣ стоки. При това положение, ясно е, че установенитѣ количества могатъ съ значителна сигурностъ да се приематъ за константни величини, а заедно съ това и коефициентитѣ за претеглянето, сжщо така, за такива величини. Въ случая, при използването на дадената по-горе формула (1) за изчислението на пондиранитѣ (претеглени) индекси, помѣстени въ табличната частъ на тая книжка, оставатъ като промѣнливи величини само сръднитѣ пазарни цени за различнитѣ времена, месеци и години.

Едно по-непосръдствено следене на промѣнитѣ на общия уровень на ценитѣ на едро би могло да се получи чрезъ така нареченитѣ *верижни индекси*. Тия индекси се получаватъ, като всѣка предшествующа година се взема за база на следващата я такава. Такива индекси до сега у насъ не сж изчислявани.

Освенъ поменитѣ индекси, които иматъ за база годината 1926, наредъ съ тѣхъ, и то главно, за да могатъ да се правятъ сравнения съ чужбина, сж дадени и други индекси съ фиксирана база, при които за такава е взета 1914 год. Изчисленитѣ за 1926 год. количества за отдѣлнитѣ стоки, макаръ това да не е достатъчно точно, сж отнесени и за 1914 год. Сръднитѣ пазарни цени за тая последната сж пресмѣнати като сж използвани даннитѣ за количествата и стойноститѣ на статистиката за външната търговия за сжщата година. Това

е направено само за нѣкои отъ стокитѣ, които влизатъ въ списъка на стокитѣ, подобрани за изчисление на индекситѣ. За други отъ тия стоки, каквито сж земеделскитѣ произведения, при изчислението на сръднитѣ имъ пазарни цени за сжщата 1914 год., сж взети подъ внимание поменатитѣ по-горе цени, които получава земеделецътъ стопанинъ на близкитѣ до него пазарища.

Резултати. Изчисленитѣ групови и общи индекси за поменатитѣ две фиксирани бази сж дадени въ таблица 2, на стр. 305.

Тия резултати показватъ уровена на ценитѣ на едро за избранитѣ 56 стоки, а, споредъ даденитѣ по-горе разяснения, понеже тия стоки сж истински репрезанти отъ голѣма важностъ за националното стопанство, тѣ отразяватъ въ значителна степенъ това последното и, следователно, даватъ една приблизителна представа и за общия уровень на сжщитѣ цени.

Ако тоя уровень презъ 1926 год. се приеме за 100, то отъ общия индексъ се вижда, че презъ следващитѣ три години, 1927 до 1929 г., той се е движелъ по възходяща крива: за 1927 год. е порасналъ съ 2 пункта, за 1928 г. — съ 10, а за 1929 г. — съ 17. За забелязване е, обаче, че презъ течение на тия три години сжщиятъ индексъ се е промѣнялъ по месеци безъ забележима правилностъ, ще рече почти произволно, случайно.

Отъ началото на 1927 г. общиятъ индексъ се е покачилъ отъ 97.7, колкото е билъ презъ месецъ януарий, на 99.2 за следния месецъ февруарий, сетне е почналъ да се намалява до месецъ мартъ, откогато се забелязва ново покачване, което е траяло до месецъ септември включително, следъ която дата наново пада до ноември, като за последния месецъ отъ годината внезапно се повишава съ около 6 пункта и достига максималната си стойностъ презъ цѣлата година.

Презъ следната 1928 год. движението на общия индексъ отначало е започнало по низходяща посока, за априлъ и май се констатира колебание, презъ юли се достига минималната стойностъ презъ годината, следъ това се започва едно покачване, което завършва съ максимумъ презъ месецъ ноември.

Движението на сжщия индексъ презъ годината 1929 не конвергира къмъ онава презъ предшествующитѣ две години. Докато минималната стойностъ на тоя индексъ за 1927 г. е била презъ месецъ априлъ, при следващата 1928 г. съответната такава е била презъ месецъ юлий, а презъ 1929 год. сжщата е дошла презъ месецъ ноември. Максималнитѣ пъкъ стойности за първата отъ разглежданитѣ години се констатира презъ месецъ декември, за втората — презъ ноември, а за третата — презъ априлъ.

Липсата на каквато и да е правилностъ при развитието на общия индексъ презъ течение на реченитѣ последователни години показва, че, изобщо, стопанскиятъ животъ на страната не е билъ напълно стабилизиранъ